

Státní okresní archiv Domažlice se sídlem v Horšovském Týně

Archiv obce Luženičky
([1915]) 1936–1945 (1949)

Inventář

EL NAD č.: 252
AP č.: 476

Mgr. Jana Hrušková

Horšovský Týn 2018

Obsah

Úvod:

I. Vývoj původce archiválií	3
II. Vývoj a dějiny archivního fondu	3
III. Archivní charakteristika archivního fondu	4
IV. Stručný rozbor obsahu archivního fondu	4
V. Záznam o uspořádání archivního fondu a sestavení archivní pomůcky	5
Seznam použitých pramenů a literatury	6

Přílohy:

Příloha č. 1: Seznam použitých zkratk	7
Příloha č. 2: Soupis stavebních plánů k inv. č. 26	8

Inventární seznam:

1. Obec a její správa	10
2. Správa obecního majetku	10
3. Vnitřní bezpečnost a veřejný pořádek	11
4. Působení obce ve veřejném zájmu	11
5. Spolupůsobení ve státních, všeobecně správních a bezpečnostních záležitostech	11

I. Vývoj původce archiválií

Původci archiválií jsou Obecní úřad Luženičky (Obecní úřad v Luženičkách, Gemeindeamt Klein-Luschenz), jehož existence je vymezena roky 1936–1945, Obecní úřad Luženice (Obecní úřad v Luženících, Gemeindeamt Luschenz, existence 1850–1945), Osadní úřad Luženičky (existence doložena v letech 1925–1936) a Místní národní výbor Luženičky (Místní národní výbor v Luženičkách), jehož existenci vymezují roky 1945–1990.

Ves Luženičky (dříve nazývaná též Malé Luženice) leží 3 km severozápadně od Domažlic v těsné blízkosti vsi Luženice. Písemné prameny ji prvně zmiňují k roku 1543. Roku 1623 se původně domažlické vsi Velké Luženice a Malé Luženice staly součástí horšovskotýnského panství. Krátce před polovinou 19. století žilo v Luženičkách (Klein-Luschenz) 194 obyvatel ve 30 domech. Když v polovině 19. století patrimoniální správa na základě tzv. Stadionova prozatímního obecního zřízení (č. 170/1849 ř. z.) zanikla, staly se nejnižší správní jednotkou v zemi obce. Každé sídliště se muselo stát buď obcí, nebo součástí obce jako tzv. osada. Na území katastrálních obcí Velké Luženice a Luženičky vznikla obec Luženice, která spadala do soudního a politického okresu Domažlice. Počet domů a obyvatel Luženiček se ve sledovaném období výrazně neměnil a podle údajů z roku 1930 žilo v Luženičkách 181 obyvatel v 35 domech.

Luženičky zůstaly osadou Luženic až do roku 1936. Žádost o rozloučení podala osada Luženičky roku 1933 z důvodu vzájemných neshod, které vygradovaly stavbou kaple v Luženících roku 1930. Výměrem zemského úřadu č. 1460/5/odd. 2 ai 1934 ze dne 25. března 1936 byla povolena rozluka obcí a v květnu došlo k rozpuštění zastupitelstev. Od července 1936 se správy obce dočasně ujala místní správní komise a na konci prosince 1936 se poprvé sešlo devítičlenné obecní zastupitelstvo, které ze svého středu zvolilo starostu (tím se stal Josef Sladký z volební skupiny Domovina domkářů a malorolníků, která získala 6 mandátů) a dva radní a dále byly ustaveny obecní komise: finanční, stavební a rozhodčí.

Obecní samospráva nově vytvořené obce Luženičky se řídila v té době platnými zákony č. 75/1919 Sb., o řádu volení v obcích (novelizován zákonem č. 122/1933 Sb., o změnách řádu volení v obcích), a č. 76/1919 Sb., novelou k obecním zřízením. Působnost obcí se dělila na samostatnou, do níž spadaly např. svobodné volby zástupců nebo hospodaření s obecním majetkem, a na přenesenou, do níž patřila všeobecná vnitřní správa, vojenské, berní či soudní záležitosti.

Po zabrání českého pohraničí Německem v říjnu 1938 zůstala obec součástí Česko-Slovenské republiky, od března 1939 Protektorátu Čechy a Morava. I za války se nadále konaly schůze obecního zastupitelstva a obecní rady (minimálně do konce roku 1944, kdy zápisy ze schůzí končí). Po skončení války převzal správu obce místní národní výbor, a to na základě dekretu č. 18/1944 Úředního věstníku čsl., o národních výborech a Prozatímním národním shromáždění, a vládního nařízení č. 4/1945 Sb., o volbě a pravomoci národních výborů. Dosavadní starosta obce Josef Sladký se na krátkou dobu stal předsedou MNV a na konci června 1945 jej ve funkci nahradil Václav Škarda.

II. Vývoj a dějiny archivního fondu

Archiv obce Luženičky tvoří archiválie, které Okresní archiv Domažlice převzal 16. května 1956 z MNV Luženičky.

K sídlu původce, uložení dokumentů či jejich případným ztrátám nejsou k dispozici žádné informace.

Původce pravděpodobně neměl spisový plán a archiválie nenesou stopy ukládacího systému. Podle dochovaných podacích protokolů obdržel každý došlý dokument číslo jednací a bylo zaznamenáno, kdy a od koho došel, obsah podání a datum a způsob vyřízení. Spisy

byly opatřeny otiskem prezentačního razítka s nápisem Obecní úřad Luženičky a kolonkami došlo dne a č. j.

III. Archivní charakteristika archivního fondu

Mezerovitě dochovaný archivní fond Archiv obce Luženičky obsahuje archiválie z let [1915]–1949 vzniklé z činnosti Obecního úřadu Luženičky, Obecního úřadu Luženice (inv. č. 1, 12, 27, 33 a 34), Osadního úřadu Luženičky (inv. č. 4 a 15) a Místního národního výboru Luženičky, který pokračoval v agendě obecního úřadu u šesti úředních knih (inv. č. 1, 4, 9, 15, 19 a 23), podacího protokolu (inv. č. 8) a soupisu vydaných domovských listů (inv. č. 2). Z důvodu převažujících zápisů obecního úřadu byly výše uvedené archiválie ponechány v tomto archivním fondu jako posteriora.

Archivní fond Archiv obce Luženičky pořádal roku 1962 archivář Matěj Šlais a po něm roku 1994 PhDr. Ludmila Růženecká. Archivní pomůcku však ani jeden z nich nevytvářel, jediným výstupem se tak stal zevrubný strojopisný soupis archiválií.

Současné pořádání a inventarizace archivního fondu vycházely z metodického pokynu č. 1/2017 k archivnímu zpracování fondu typu „Archiv obce“ (č. j. MV-35224-1/AS-2017), který nahradil metodický návod na pořádání a inventarizaci archivních fondů Archiv obce z 31. ledna 2000 (č. j. AS/1-284/00), a z metodického pokynu ředitele SOA v Plzni pro zpracování archiválií a tvorbu archivních pomůcek z 12. března 2010 (č. j. SOAP/006-0767/2010) a jeho dodatků.

Podle zápisu v evidenci PEvA se v tomto archivním fondu mělo nacházet 7 úředních knih, 4 podací protokoly a 3 kartony spisů o rozsahu 0,60 bm. Při inventarizaci byly z fondu vyřazeny archiválie jiných původců a převedeny do příslušných archivních fondů: Archiv obce Luženice (1 kniha, 1 podací protokol a 0,11 bm spisů, celkem 0,17 bm, č. j. SOAP/010-0406/2018 ze dne 20. června 2018) a Místní národní výbor Luženičky (1 kniha, 0,02 bm, č. j. SOAP/010-0407/2018 ze dne 20. června 2018). Zároveň sem zpracovatelka převedla 3 úřední knihy (0,05 bm) z archivního fondu Archiv obce Luženice (č. j. SOAP/010-0424/2018 ze dne 27. června 2018).

Po inventarizaci vykazuje archivní fond metráž 0,33 bm a obsahuje 10 úředních knih z let ([1915]) 1936–1945 (1949), 3 podací protokoly z let 1936–1945 (1947) a 2 kartony spisů z let (1934) 1936–1945 (1949). Změnu metráže způsobilo mimo jiné i přemanimulování archiválií a použití kartonů formátu A3.

Vzhledem k absenci spisového plánu původce bylo pro vytvoření inventárního seznamu použito umělé pořádací schéma uvedené v příloze č. 2 metodického pokynu č. 1/2017. Inventární seznam je rozdělen do pěti sérií podle typu vykonávané agendy a ty jsou dále členěny na série nižších úrovní. Zpracovatelka tak zcela upustila od doposud běžně užívaného členění inventárních seznamů podle druhu archiválií (knihy, spisový materiál, účetní materiál).

Jazykem archiválií jsou čeština a němčina.

Archiválie vykazují běžné známky opotřebení (pouze u podacího protokolu inv. č. 7 chybí hřbet) a během uložení archivního fondu ve Státním okresním archivu Domažlice se sídlem v Horšovském Týně na nich nebyly prováděny žádné konzervační ani restaurátorské zásahy.

IV. Stručný rozbor obsahu archivního fondu

Archivní fond Archiv obce Luženičky je cenným zdrojem informací k politickým, hospodářským, sociálním a správním dějinám obce v období 30. a 40. let 20. století.

Informace o fungování obecní samosprávy poskytuje kniha zápisů ze schůzí osadních a obecních orgánů a orgánů MNV z let 1925–1946 (inv. č. 4). Rozsah agendy vyřizované obecním úřadem nejlépe odrážejí podací protokoly (inv. č. 6–8). Hospodaření obce dokumentují účetní knihy a spisy označené inv. č. 11–16.

Pro demografické či genealogické bádání lze využít archiválie týkající se domovské příslušnosti (inv. č. 1–2).

Stavební plány obytných staveb jsou uloženy pod inv. č. 26 a je k nim vyhotoven soupis stavebních plánů uvedený na s. 8 této archivní pomůcky. Dokumenty vztahující se ke stavbě kaple sv. Antonína Paduánského jsou uloženy pod inv. č. 27.

Archiválie týkající se dějin obce do roku 1936 jsou uloženy v archivním fondu Archiv obce Luženice.

V. Záznam o uspořádání archivního fondu a sestavení archivní pomůcky

Archivní fond Archiv obce Luženičky uspořádala a archivní pomůcku sestavila ve Státním okresním archivu Domažlice se sídlem v Horšovském Týně v červnu 2018 Jana Hrušková. Podle připomínek komise pro metodiku zpracování archiválií čistopis archivní pomůcky dohotovil Tomáš Fencel.

V Horšovském Týně dne 22. 8. 2018

Mgr. Jana Hrušková

Seznam použitých pramenů a literatury

Historický lexikon obcí České republiky 1869–2005. I. díl. Praha : Český statistický úřad, 2006.

Historický lexikon obcí České republiky 1869–2005. II. díl. Praha : Český statistický úřad, 2006.

HLEDÍKOVÁ, Zdeňka – JANÁK, Jan – DOBEŠ, Jan. *Dějiny správy v českých zemích : od počátků státu po současnost*. Praha : Nakladatelství Lidové noviny, 2005.

MARTÍNEK, Zdeněk. Archiv obce : příspěvek k vymezení a charakteristice archivního fondu. *Archivní časopis*, 1999, roč. 49, zvláštní příloha.

PROFOUS, Antonín. *Místní jména v Čechách : jejich vznik, původní význam a změny*. II. díl, CH–L. Praha : Česká akademie věd a umění, 1949.

SOMMER, Johann Gottfried. *Das Königreich Böhmen : statistisch-topographisch dargestellt*. VII. Band, Klattauer Kreis. Praha : J. G. Calve'sche Buchhandlung, 1839.

Statistický lexikon obcí v Republice československé. I. Čechy. Praha : Státní úřad statistický, 1924.

Statistický lexikon obcí v Zemi české. Praha : Orbis, 1934.

Verzeichniss der Orts-Gemeinden im Königreiche Böhmen. Prag, 1861.

Seznam použitých zkratk

AO	archiv obce
AP	archivní pomůcka
AS	archivní správa
č. j.	číslo jednací
č. p.	číslo popisné
čsl.	československý
bm	běžný metr
EL	evidenční list
inv. č.	inventární číslo
kar	karton
MNV	místní národní výbor
MŠR	místní školní rada
NAD	Národní archivní dědictví
ppr	podací protokol
ř. z.	říšský zákoník
s.	strana
Sb.	Sbírka zákonů a nařízení
SOA	státní oblastní archiv
SOAP	Státní oblastní archiv v Plzni
ukn	úřední kniha

Soupis stavebních plánů k inv. č. 26

Č. p.	Č. kat.	Stavebník	Stavba	Rok
3		Votruba Jan	stodola a chlév	1943
5	8	Růžek Václav	chlév s kůlnou	1938
11		Konopík Václav	přístavba stodoly	1940
11		Konopík Václav	vrata	1943
12		Ledvina Josef	hnojiště a kůlna	1941
15		Beneš Josef a Marie	přestavba hospodářské usedlosti	1937
17		Královec Jakub	obytné stavení	1941
19		Blacký M.	úprava chléva	1943
24		Mach Vojtěch	stáj	1937
29		Paidar Martin	stodola	1940
30	36	Sladký Josef	stodola	1939

Inventární seznam

1 Obec a její správa

1.1 Domovské právo

1	Matrika příslušníků obce (osady) Luženičky ([1915])	1936–1945 (1946)	ukn 1
2	Domovská příslušnost (domovské listy, korespondence, seznam vydaných domovských listů)	1936–1945 (1949)	kar 1
3	Čestné občanství (Milan Hodža, předseda vlády)	1938	kar 1

1.2 Všeobecná správní činnost obce

1.2.1 Organizace činnosti obecní samosprávy

4	Protokoly ze schůzí osadního zastupitelstva, místní správní komise, obecního zastupitelstva, obecní rady a místního národního výboru	(1925) 1936–1945 (1946)	ukn 2
5	Organizační záležitosti (pozvánky, listiny přítomných, obecní vyhlášky, volba obecního zastupitelstva)	1936–1944	kar 1

1.2.2 Spisová služba

6	Podací protokol 28. 9. 1936 (č. j. 1) – 30. 11. 1938 (č. j. 247)	1936–1938	ppr 1
7	Podací protokol 6. 1. 1939 (č. j. 1) – 24. 5. 1941 (č. j. 440)	1939–1941	ppr 2
8	Podací protokol 26. 5. 1941 (č. j. 441) – 26. 3. 1947 (č. j. 230)	1941–1945 (1947)	ppr 3

2 Správa obecního majetku

2.1 Evidence a ochrana obecního majetku

9	Inventář pozemků, veřejného statku a obecního jmění	1942–1945 (1946)	ukn 3
10	Pozemnostní arch obce (č. p. 33)	1945	kar 1
11	Pojištění (obecní domek č. p. 33, zákonná odpovědnost)	1942	kar 1

2.2 Rozpočtové hospodaření obce

12	Hlavní kniha	(1935)1937–1940	ukn 4
13	Hlavní kniha	1940–1942	ukn 5
14	Hlavní kniha	1944	ukn 6
15	Pokladní deník	(1935) 1936–1945 (1949)	ukn 7
16	Rozpočty obce	1937–1943	kar 1
17	Účetní závěrky	1936–1944	kar 1
18	Hospodaření obce	1939–1945	kar 1

3 Vnitřní bezpečnost a veřejný pořádek

3.1 Bezpečnost osob a majetku

19	Kniha přespolních osob hlášených k pobytu	1936–1945 (1948)	ukn 8
20	Evidence pobytu (hlášení pobytu v obci, pohraniční průkazy)	1938–1945	kar 2

3.2 Komunikace a spoje

21	Telefonizace obce (nabídka)	1936	kar 2

3.3 Pracovní záležitosti

22	Pracovní záležitosti (najímání na práci)	1938–1943	kar 2

3.4 Zdravotní a veterinární záležitosti

23	Kniha záznamů o stavu chovaných psů	1941–1945 (1946)	ukn 9
24	Veterinární záležitosti (porážky dobytka, přihlašovací lístky pro majitele psů, nákaza slintavkou a kulhalkou)	1937–1943	kar 2
25	Pohřebnictví (zřízení hřbitova pro obce Luženice a Luženičky, poplatky za používání hřbitova, seznam hrobů)	1938–1944	kar 2

3.5 Stavební a požární záležitosti

26	Obytné stavby (soupis stavebních plánů viz příloha na s. 8)	1936–1943	kar 2
27	Kaple sv. Antonína (žádost, stavební plány, kolaudace)	(1934) 1936–1938	kar 2
28	Okresní silnice Luženičky – protektorátní silnice (jednání)	1941	kar 2
29	Požární záležitosti (řád pro čištění komínů, požární závady, předání majetku sboru dobrovolných hasičů obci)	1938–1944	kar 2

4 Působení obce ve veřejném zájmu

30	Péče o chudé (rozpočet ústavu chudých, Národní pomoc)	1941–1944	kar 2
31	Školství (rozpočty MŠR v Luženicích a újezdní školní rady)	1940–1943	kar 2

5 Spolupůsobení ve státních, všeobecně správních a bezpečnostních záležitostech

5.1 Všeobecné správní záležitosti

32	Matriční záležitosti (oznámení o narození, sňatku, úmrtí, rozluce)	1936–1945	kar 2

5.2 Vojenské záležitosti

33	Ohlašovací kniha o pobytu mužstva v záloze a na trvalé dovolené	(1921) 1936–1938	ukn 10
34	Seznamy odvodem povinných (ročníky 1915–1919)	(1934) 1936–1938	kar 2
35	Válečná opatření (zásobování, sbírka kovů, branná pohotovost)	1938–1941	kar 2

Inv. č.	Obsah	Časový rozsah	Evid. jedm. č.
5.3 Daňové a katastrální záležitosti			
36	Daň činžovní (instrukce obecnímu úřadu)	1937–1940	kar 2
37	Katastrální záležitosti (změny katastrálních výtěžků)	[1936]	kar 2
5.4 Zemědělství, lesnictví, myslivost, vodní hospodářství			
38	Zemědělství (plochy osevu, chov zvířat, plemenný býk)	1939–1944	kar 2

Název archivní pomůcky:	Archiv obce Luženičky
Značka archivního fondu:	AO Luženičky
Časové rozmezí:	([1915]) 1936–1945 (1949)
Počet evidenčních jednotek:	15 (10 úředních knih, 3 podací protokoly, 2 kartony)
Počet inventárních jednotek:	38
Rozsah v bm:	0,33
Stav ke dni:	22. 8. 2018
Zpracovatel archivního fondu:	Mgr. Jana Hrušková
Zpracovatel archivní pomůcky:	Mgr. Jana Hrušková
Počet stran:	13
Počet exemplářů:	4
Schválil:	Mgr. Radka Kinkorová

dne 22. 8. 2018 č. j. SOAP/010-0523/2018